

AKTUALITĀTES TIESĪBU AKTOS

(01.02.2024. - 29.02.2024.)

Saturs

- ▶ Grozījumi Patērētāju tiesību aizsardzības likumā
- ▶ Grozījumi Ministru kabineta 2017. gada 25. aprīļa noteikumos Nr. 225
- ▶ Likums “Par Latvijas Republikas un Krievijas Federācijas līguma par tiesisko palīdzību un tiesiskajām attiecībām civillietās, ģimenes lietās un krimināllietās denonsēšanu”

Sankciju jaunumi

- ▶ Eiropas Savienība pieņem 13. sankciju paketi pret Krieviju
- ▶ Papildināts ES Komisijas skaidrojošais materiāls “Bieži uzdotie jautājumi”
- ▶ Latvija aizliedz lauksaimniecības produktu importu no Krievijas
- ▶ Publicēts pētījums par Krievijas valsts aktīvu konfiskācijas iespējām
- ▶ ASV Tieslietu ministrija pārskaita konfiscētos līdzekļus Ukrainas labā
- ▶ ASV, Apvienotā Karaliste un citas valstis nosaka sankcijas pret Izraēlas kolonistiem
- ▶ Taivāna paplašina sankcijas pret Krieviju un Baltkrieviju

GROZĪJUMI PATĒRĒTĀJU TIESĪBU AIZSARDZĪBAS LIKUMĀ

Pieejams [šeit](#):

- ▶ 2024. gada 15. februārī tika pieņemti Grozījumi Patērētāju tiesību aizsardzības likumā.
- ▶ Grozījumu mērķis ir mazināt pārkreditēšanas šķēršļus un atvieglot patērētāju iespējas pārkreditēt hipotekāros kredītus. Tas bija nepieciešams, jo augstās tirgus koncentrācijas un nepietiekamās konkurences dēļ hipotekārajiem kredītiem bija augstas procentu likmes un viens no konkurenci ierobežojošajiem faktoriem bija dārgais pārkreditēšanās process.
- ▶ Likumā ir ietverta hipotekārās pārkreditēšanas definīcija. Hipotekārā pārkreditēšana ir hipotekārā kredīta vienkāršota pāreja no viena kredīta devēja pie cita šāda kredīta devēja pēc patērētāja pieprasījuma.
- ▶ Ir ticis noteikts, ka hipotekārās pārkreditēšanas gadījumā iegūstošais kredīta devējs piešķir patērētājam jaunu hipotekāro kredītu, kas sedz patērētāja atlikušās attiecīgā hipotekārā kredīta saistības pret iepriekšējo kredīta devēju. Iepriekšējam kredīta devējam ir pienākums sadarboties un nekavēt hipotekārās pārkreditēšanas procesu. Ar hipotekāro kredītu saistītā ķīlas tiesība un ar to saistītā aizlieguma atzīme pārgrozāma par labu iegūstošajam kredīta devējam.
- ▶ Patērētāja un iepriekšējā kredīta devēja noslēgtā hipotekārās kreditēšanas līguma vai ķīlas tiesības vēlāka apstrīdēšana nav pamats apstrīdēt patērētāja un iegūstošā kredīta devēja noslēgto hipotekārās kreditēšanas līgumu vai ķīlas līgumu, kā arī nav pamats apstrīdēt un dzēst zemesgrāmatā nostiprināto iegūstošā kredīta devēja ķīlas tiesību.
- ▶ Lai samazinātu pārkreditēšanas izmaksas, iepriekšējais kredīta devējs nevar par to prasīt samaksu, izņemot gadījumu, kad aizņēmumam ir fiksēta likme un iepriekšējais kredīta devējs ir tiesīgs saņemt godīgu un objektīvi pamatotu kompensāciju par iespējamām izmaksām, kas tieši saistītas ar kredīta pirmstermiņa atmaksu.
- ▶ Maksa, kuru par pārkreditēšanu drīkst prasīt iegūstošais kredīta devējs, nedrīkst būt lielāka par 1 % no jaunā hipotekārā kredīta summas, turklāt tā nedrīkst būt lielāka par maksu, kādu iegūstošais kredīta devējs piemēro jaunu hipotekāro kredītu izsniegšanai.
- ▶ Ir ticis atcelts reklāmas aizliegums attiecībā uz hipotekārajiem kredītiem.
- ▶ Šeit tika uzskaitīti BDO Law ieskatā būtiskākie grozījumi, kas neatspoguļo veiktos grozījumus pilnā apmērā.
- ▶ Grozījumi stājās spēkā 2024. gada 23. februārī.

GROZĪJUMI MINISTRU KABINETA 2017. GADA 25. APRĪĻA NOTEIKUMOS NR. 225 “NOTEIKUMI PAR ĀRZEMNIEKAM NEPIECIEŠAMO FINANŠU LĪDZEKĻU APMĒRU UN FINANŠU LĪDZEKĻU ESĪBAS KONSTATĒŠANU”

Pieejams [šeit](#):

- ▶ 2024. gada 30. janvārī tika pieņemti Grozījumi Ministru kabineta 2017. gada 25. aprīļa noteikumos Nr. 225 “Noteikumi par ārzemniekam nepieciešamo finanšu līdzekļu apmēru un finanšu līdzekļu esības konstatēšanu”.
- ▶ Līdz šim Ministru kabineta noteikumi paredzēja, ka minimālajam finanšu līdzekļu apmēram ārzemniekiem, kuri ir saņēmuši tiesības uz nodarbinātību, ir jābūt ne mazākam par Latvijā strādājošo mēneša vidējo bruto darba samaksu iepriekšējā gadā (ar izņēmumiem attiecībā uz sezonas darbiniekiem atsevišķās nozarēs). Šāds noteikums nebija lietderīgs, jo praksē vairākās tautsaimniecībai būtiskās nozarēs, kurās ir visvairāk brīvo darba vietu un vislielākais darbaspēka iztrūkums, strādājošo mēneša bruto darba samaksa ir zemāka nekā valstī strādājošo mēneša vidējā bruto darba samaksa iepriekšējā gadā.
- ▶ Noteikumi paredz, ka turpmāk visās tautsaimniecības nozarēs ārvalstu strādājošajiem minimālais finanšu līdzekļu apmērs būs atbilstošs Latvijā strādājošo mēneša vidējai bruto darba samaksai attiecīgajā nozarē vai ar nozares ģenerālvienošanos noteiktajai minimālajai algai.
- ▶ Grozījumi stājas spēkā 2024. gada 8. februārī.

LIKUMS “PAR LATVIJAS REPUBLIKAS UN KRIEVIJAS FEDERĀCIJAS LĪGUMA PAR TIESISKO PALĪDZĪBU UN TIESISKAJĀM ATTIECĪBĀM CIVILLIETĀS, ĢIMENES LIETĀS UN KRIMINĀLLIETĀS DENONSĒŠANU”

Pieejams [šeit](#):

- ▶ 2024. gada 18. janvārī tika pieņemts likums, ar kuru tika denonsēts 1993. gada 3. februāra Latvijas Republikas un Krievijas Federācijas līgums par tiesisko palīdzību un tiesiskajām attiecībām civillietās, ģimenes lietās un krimināllietās.
- ▶ Līgums paredzēja tiesiskās palīdzības sniegšanu līgumslēdzēju starpā. Tas ietvēra procesuālo darbību, kuras paredzētas abu valstu normatīvajos aktos, izpildi, tostarp pušu, cietušo, apsūdzēto, tiesājamo, liecinieku, ekspertu nopratināšanu, ekspertīžu izdarīšanu, apskati, lietisko pierādījumu nodošanu, kriminālvajāšanas ierosināšanu un to personu, kas izdarījušas noziegumu, izdošanu, tiesas spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās, dokumentu izsniegšanu un pārsūtīšanu, ziņu sniegšanu pēc otras līgumslēdzējas pieprasījuma par personu sodāmību.
- ▶ Ņemot vērā Krievijas īstenoto agresiju Ukrainā, Saeima ir nolēmusi, ka nav iespējama šajā līgumā paredzētās sadarbības turpināšana ar Krieviju.
- ▶ Līgums zaudēs spēku, kad beigsies 6 mēnešu termiņš no tā denonsēšanas brīža.
- ▶ Līguma denonsēšanas rezultātā nebūs nepieciešami jauni normatīvie akti, tomēr atšķirsies attiecīgajās jomās piemērojamais tiesiskais regulējums. Turpmāk tiesiskā sadarbība ar Krieviju krimināllietās būs īstenojama saskaņā ar 1959. gada 20. aprīļa Eiropas Padomes Konvenciju par savstarpējo palīdzību krimināllietās, taču civillietās būs piemērojamas Hāgas konvencijas, kuras regulē tiesisko sadarbību atsevišķos civilprocesuālos jautājumos. Attiecībā uz Krievijas tiesu nolēmumu civillietās atzīšanu un izpildi Latvijā būs piemērojama Civilprocesa likuma F daļa “Starptautiskais civilprocess”.
- ▶ Likums stājās spēkā 2024. gada 3. februārī.

SANKCIJU JAUNUMI

EIROPAS SAVIENĪBA PIENĒM 13. SANKCIJU PAKETI PRET KRIEVIJU

Regula 2024/745:

- ▶ Eiropas Savienība 2 gadus pēc Krievijas agresijas eskalācijas pieņēmusi 13. sankciju paketi, kuras mērķis ir turpināt spiedienu pret Krieviju un uzņēmumiem, kas tieši vai netieši atbalsta agresoru. Ar jauno sankciju paketi vēl 27 uzņēmumi iekļauti to personu sarakstā, kas veicina Krievijas militārās un tehnoloģiskās jaudas palielināšanu vai Krievijas aizsardzības un drošības sektora attīstību. Šie uzņēmumi ir iekļauti Regulas 833/2014 IV pielikumā un praktiski tas nozīmē, ka šajā sarakstā iekļautajām personām aizliegts piegādāt divejāda pielietojuma preces, preces un tehnoloģijas, kas varētu veicināt Krievijas militārās un tehnoloģiskās jaudas palielināšanu vai aizsardzības un drošības sektora attīstību. Sākotnēji sarakstā tika iekļautas personas no Krievijas, bet kopš 2023. gada sākuma tiek iekļautas arī personas no trešajām valstīm. Uz šo brīdi sarakstā ir iekļautas 8 personas no Irānas, 4 no Hongkongas, 3 no Ķīnas, 2 no AAE un pa vienai no Indijas, Singapūras, Šrilankas, Sīrijas, Armēnijas, Serbijas, Turcijas, Taizemes un Kazahstānas.
- ▶ 13. sankciju pakete paredz arī aktīvu iesaldēšanas pienākumu attiecībā uz vēl 194 personām, kā arī papildināts saraksts ar precēm, kas varētu veicināt Krievijas aizsardzības un drošības sektora attīstību un rūpniecības jaudas palielināšanu, piemēram, elektriskie transformatori un dronu komponentes.

PAPILDINĀTS ES KOMISIJAS SKAIDROJOŠAIS MATERIĀLS “BIEŽI UZDOTIE JAUTĀJUMI”

Skaidrojošais materiāls:

- ▶ Ar 12. sankciju paketi tika noteikts pienākums no 2024. gada 20. marta ar līgumu aizliegt sensitīvu preču un tehnoloģiju, kopīgas augstas prioritātes preču, šaujamo ierociņu un munīcijas reeksportu uz Krieviju un reeksportu izmantošanai Krievijā. 22. februārī Komisijas skaidrojošajā materiālā tika sniegti skaidrojumi attiecībā uz šī pienākuma ievērošanu, piemēram, sniegts līguma paraugs, kā arī sniegts skaidrojums par atbilstošiem tiesiskās aizsardzības līdzekļiem, kas jāparedz gadījumos, ja tiek pārkāpts reeksporta aizlieguma līgums. Komisijas skaidrojošais materiāls tika papildināts arī attiecībā uz naftas cenu griestiem, programmatūras nodrošināšanas aizliegumu un naftas tankkuģu pārdošanu.

LATVIJA AIZLIEDZ LAUKSAIMNIECĪBAS PRODUKTU IMPORTU NO KRIEVIJAS

Likumprojekts:

- ▶ 23. februārī tika izsludināti grozījumi Lauksaimniecības un lauku attīstības likumā, kas liedz lauksaimniecības un lopbarības produktu importu no Krievijas un Baltkrievijas. Grozījumi pamatoti ar Latvijas drošības apsvērumiem, jo šo produktu imports sniedz finansiālu atbalstu Krievijai, kas ļauj turpināt agresiju pret Ukrainu un apdraudēt arī pārējās Eiropas valstis, kā arī šo produktu imports var kaitēt Latvijas spējai pašai sevi nodrošināt ar būtiskākajiem lauksaimniecības produktiem. Pašlaik noteikts, ka aizliegums spēku zaudēs 2025. gada 1. jūlijā, bet nav izslēgts, ka šāds aizliegums tiks pagarināts.

PUBLICĒTS PĒTĪJUMS PAR KRIEVIJAS VALSTS AKTĪVU KONFISKĀCIJAS IESPĒJĀM

Pētījums:

- ▶ Eiropas Parlamenta pētījumā analizēti iespējamie Krievijas valsts aktīvu izmantošanai Ukrainas atjaunošanā. Eiropas Savienībā uz šo brīdi atrodas Krievijas valsts aktīvi aptuveni 300 miljardu USD apmērā, bet šo aktīvu konfiskāciju un nodošanu Ukrainai liedz starptautiskās tiesības. Valstis ir imūnas pret nacionālo tiesu jurisdikciju, kas nozīmē, ka ierobežojošus pasākumus nevar vērst pret to īpašumu. Pētījumā apkopoti kopumā 11 dažādi risinājumi, bet par reālākajiem atzīta Krievijas aktīvu izsniegšana Ukrainai aizdevuma formā ar nosacījumiem, ka aizdevums atmaksājams pēc zaudējumu kompensācijas, kā arī otrs risinājums: izņēmuma piemērošana imunitātei.

ASV TIESLIETU MINISTRIJA PĀRSKAITA KONFISCĒTOS LĪDZEKĻUS UKRAINAS LABĀ

Paziņojums presei:

- ▶ Minhenes drošības konferencē ASV un Igaunijas pārstāvji paziņoja par aptuveni 500 000 USD palīdzību Ukrainai. Šī nav parasta finansiāla palīdzība, jo šie līdzekļi tik konfiscēti sankciju pārkāpuma mēģinājuma rezultātā - tika veikts mēģinājums Krievijā importēt ASV ražotas augstas precizitātes iekārtas, kas piemērotas aizsardzības un kodolieroču sektoram. Šī pārkāpuma rezultātā apsūdzības par ASV eksporta ierobežojumu pārkāpumiem izvirzītas arī pret vienu Latvijas pilsoni, kurš bija iesaistīts minētajā pārkāpumā. Līdzekļi tiks sākotnēji pārskaitīti Igaunijai, jo konkrētie apstākļi neparedz tiešu līdzekļu nodošanu Ukrainai. Igaunija līdzekļus izmantos projektam, lai paātrinātu Ukrainas elektrosadales un pārvades sistēmas bojājumu novērtēšanu un kritiskos remontdarbus.

ASV, APVIENOTĀ KARALISTE UN CITAS VALSTIS NOSAKA SANKCIJAS PRET IZRAĒLAS KOLONISTIEM

ASV paziņojums presei:

- ▶ Pēc 6 dienu kara 1967. gadā tika izveidotas apmetnes okupētajās teritorijās un tās apdzīvo gandrīz tikai ebreju izcelsmes iedzīvotāji. Šādas apmetnes ir izveidotas Rietumkrastā (Palestīnā) un Golānas augstienēs (Sīrijā) un starptautiskā sabiedrība šādas apmetnes uzskata par starptautisko tiesību pārkāpumu, bet Izraēla noraida šos pārmetumus. Šādas apmetnes tiek minētas arī kā viens no šķēršļiem Izraēlas-Palestīnas konflikta miermīlīgā noregulējumā. Starp šiem kolonistiem ir arī radikāli noskaņotas personas, kas vardarbīgi vērsas pret arābu izcelsmes personām un ASV, Apvienotā Karaliste, Francija un citas valstis noteikušas sankcijas pret šīm vardarbīgajām personām. Jebkāda vardarbība ir nosodāma.

TAIVĀNA PAPLAŠINA SANKCIJAS PRET KRIEVIJU UN BALTKRIEVIJU

Publikācija:

- ▶ Taivāna paplašinājusi eksporta ierobežojumus attiecībā uz vēl 77 precēm, kas sevī ietver CNC darbgaldus, virpošanas mašīnas, frēzmašīnas un citu aprīkojumu. Ja tiktu konstatēts, ka Taivānas darbgaldi tiek eksportēti uz Krieviju militāro ieroču ražošanai, tas varētu ietekmēt Vācijas un Japānas galveno komponentu ražotāju vēlmi pārdot savus ražojumus Taivānai. Šāds scenārijs nelabvēlīgi ietekmētu visu konkrēto ražošanas nozari Taivānā.

Lai uzzinātu, kā mēs varam palīdzēt Jūsu biznesam, aicinām sazināties ar mūsu ekspertu komandu, kura izstrādās Jūsu biznesa vajadzībām piemērotāko un efektīvāko risinājumu!

KONTAKTI SAZIŅAI

Linda Purenkova
Juridiskā departamenta vadītājs
linda.purenkova@bdo.lv

Šī publikācija ir rūpīgi sagatavota, tomēr tā ir uzrakstīta vispārīgi, un tā ir jāuztver kā vispārīgs informatīvs materiāls, kas nav attiecināms uz nevienu konkrētu situāciju. Šo publikāciju nedrīkst lietot vai atsaukties uz to, lai vērtētu konkrētas situācijas, un jums nevajadzētu rīkoties saskaņā ar šajā publikācijā ietvertu informāciju, neiegūstot iepriekšēju profesionālu konsultāciju.

© Visas autortiesības pieder BDO Law. Visas tiesības aizsargātas.

